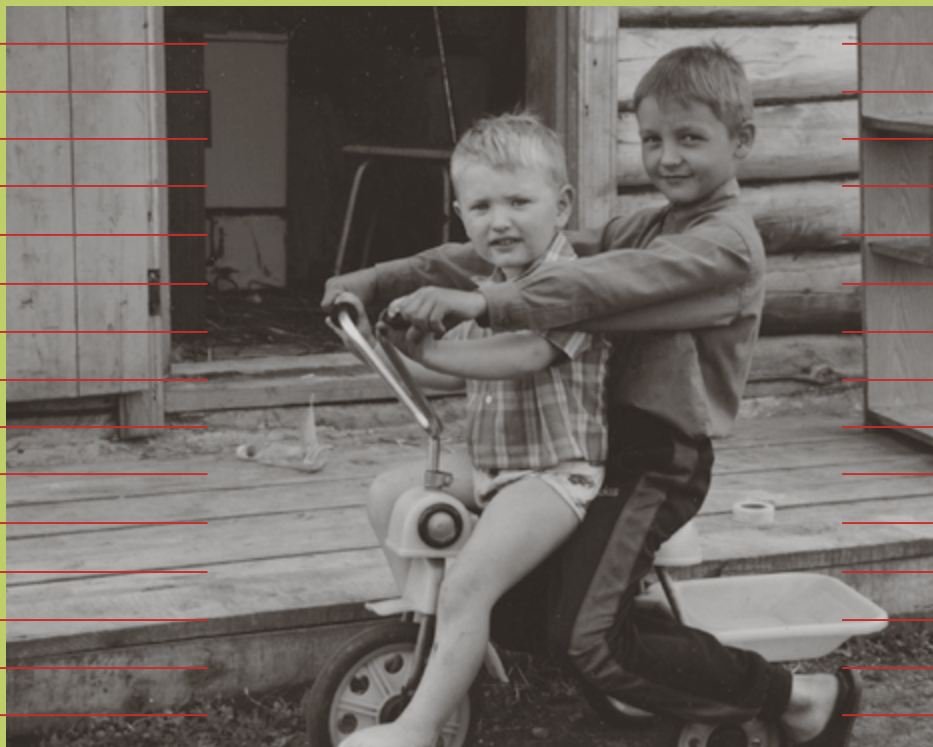

Akadeemilise Rahvaluule Seltsi
15. sügiskonverents

Välitööd väärtuste skaalal

Toimetajad: Kärri Toomeos-Orglaan (eesti keel), Ergo-Hart Västrik (inglise keel)
Kujundaja ja küljendaja: Pille Niin
Trükk: Bookmill

Konverentsi korraldajad: Akadeemiline Rahvaluule Selts
Eesti Kirjandusmuuseum

Konverentsi toetab Eesti Kultuurkapital

EESTI KULTUURKAPITAL

ISBN 978-9949-9729-4-4
ISBN 978-9949-9729-5-1 (pdf)

Akadeemilise Rahvaluule Seltsi 15. sügiskonverents

Välitööd väärtuste skaalal

- 10.15 avamine
- 10.30–11.00 **Mall Hiimäe** Ood osalusvaatlusele
- 11.00–11.30 **Anu Korb** Siberi välitööpäevikud arhiivis ja valikutest nende publitseerimisel
- 11.30–12.00 **Madis Arukask, Eva Saar, Käbi Suvi** Välitööd Venemaa keelesugulaste juures: muutuvad olud, püsivad väärtused?
- kohvipaus
- 12.15–12.45 **Marika Alver, Liina Lepik** Terroristid või ususekt: Eesti Kunstiakadeemia ekspeditsioon 1949. aastal küüditatute jälgedes Siberisse
- 12.45–13.15 **Hanna-Maria Mets, Marija Toomjõe, Rauno Juntson, Karl-Johannes Kõiv** Välitööpraktika Mõnistesse ja Setumaale
- lõunapaus
- 14.15–14.45 **Mare Kalda** Meemimered ja viraliväljad. Internetimeemid rahvaluulekoguja töölaual(e)
- 14.45–15.15 **Anastasiya Fiadotava** Etic and Emic Approach to Values in Humour Research Fieldwork
- 15.15–15.45 **Alena Leshkevich** Researching Calendar Holidays in Modern Belarus: Traditional Festivals, Performative Practices and Intangible Cultural Heritage

Eessõna

Akadeemilise Rahvaluule Seltsi 15. sügiskonverentsil „Välitööd väärtuste skaalal“ võetakse kõne alla küsimused, mida välitöödel väärtustatakse ja kelle väärtusi esindatakse.

Pakkusime konverentsi üleskutses välja kolm küsimusteringi. Esimene puudutab välitööde ettevalmistusetappi, mille käigus tuleb otsustada, mis teemal ja mil viisil välitööd tehakse. Neid otsuseid teeb kas institutsioon või üksikisik, valikud võivad olla seotud konkreetse riikliku või eraalgatusliku tellimusega ja sõltuda välitöödel osalejate väärtushinnangutest. Kuivõrd on jäädvustatava materjali traditsioonilisus ja autentsus välitööde väärtustamise kriteeriumidena muutunud? Kui välitööd tellitakse, kas siis otsustab välitööde käigu ja sisu üle tellija, institutsioon või isik, kelle poole tellija pöördub? Neid teemaderinge puudutavad oma ühisetekandes Hugo Treffneri Gümnaasiumi 12. klasside õpilased Hanna-Maria Mets, Marija Toomjõe, Rauno Juntson ja Karl-Johannes Kõiv.

Teine teemadering käsitleb välitööde kulgu. Kuidas on aja jooksul muutunud see, mida me välitöödel väärtustame? Milline on uurija ja uuritava roll välitööde õnnestumisel? Kas uurija ja uuritava kirjalik suhtlus (küsitluslehtedele vastamine, sotsiaalmeedia kanalites või e-maili teel lävimine) kvalifitseerub välitöödeks? Milliste uurimiseesmärkide korral saab ka sõna-sõnalt fikseerimata (salvestamata) intervjuud kasutada uurimismaterjalina? Kas ühte liiki välitööd on väärtuslikumad kui teised? Kuidas leida

tasakaalu olukordades, kui kaalukausile on seatud teaduslikud ambitsioonid ja uurija(te) või uuritava(te) isiklik heaolu? Millised eetilised väärtused meie käitumist välitöödel suunavad? Neile küsimustele pakuvad oma välitöökogemuste põhjal vastuseid Mall Hiimäe, Mare Kalda, Marika Alver ja Liina Lepik. Eetilisi küsimusi puudutab Anastasiya Fiadotava ettekanne. Välitöödest muutuvate olude taustal kõnelevad ühisettekandes Madis Arukask, Eva Saar ja Käbi Suvi.

Kolmas plokk koondab küsimusi, mis võivad üles kerkida välitööde järel. Kes otsustab välitööde tulemuslikkuse üle ning kas teadlaskogukonna kõrval saavad selles kaasa rääkida ka need, keda uuritakse? Mil viisil tasub välitöömaterjale publitseerida? Kas ja kuivõrd peaks teadlane olema uuritava(te) häälatoru? Mismoodi lahendada uurija(te) ja uuritava(te) väärtushinangute erinevustest tulenevaid konflikte? Neil teemadel kõnelevad oma ettekannetes Anu Korb ja Alena Leshkevich.

Mõtteliselt võib ettekanded jagada kaheks: teoreetilisteks ja juhtumipõhisteks. Mall Hiimäe uurib oma ettekandes, millistele küsimustele on võimalik saada vastuseid osalusvaatluse abil. Mare Kalda püstitab küsimuse, kuidas folklorist peaks nn meemimeres orienteeruma ning mille alusel internetimeeme kogudes valikuid tegema. Samuti küsib ta intrigeerivalt, kas väärtused on meemidega vaikumisi kaasas või tekivad tõlgenduse käigus. Anastasiya Fiadotava aga ärgitab mõtlema, kuidas suhestuvad huumor ja väärtused.

Juhtumipõhistes ettekannetes kõneldakse ennekõike väljakutsetest, mida välitööolukorrad või välitöömaterjalide avaldamine uurijale pakkunud on. Nii räägib Anu Korb keerulistest valikutest, mis kerkisid üles Siberi kogumismatkade välitööpäevikute väljaannet koostades. Marika Alver ja Liina Lepik kõnelevad ühisettekandes ambivalentsetest olukordadest, mis tekki- sid sellesuvisel ekspeditsioonil Siberi küladesse. Hugo Treffneri Gümnaasiumi 12. klasside õpilased Hanna-Maria Mets, Marija Toomjõe, Rauno Juntson ja Karl-Johannes Kõiv räägivad oma ühisettekandes välitööpraktika raames saadud kogemustest. Alena Leshkevich aga arutleb selle üle, kuidas rahvakalendri tähtpäevade tähistamisel rahvapärane ja kultuuritöötajate poolt loodu omavahel põimuvad.

Käsitlegu tänavused ettekanded kas võõrsil või Eestis, pärismaailmas või internetis tehtud välitöid, kõiki neid ühendab uurija isiklik välitöökogemus. Olgugi, et me uurija enda välitöökohtumisi kõrgelt väärtustame, ei sünni teadus ainult nende pinnalt. On vaja ka teaduslikku vaatenurka ja mõistetikkku. Selleks, et välitöödel kogetut analüüsida, arutelude käigus vaatepunkte lisada ning teoreetilist raamistikku kohasemaks lihvida, pakub tänuväärse võimaluse välitöökonverents.

Põnevaid mõttevahetusi kõigile esinejatele ja kuulajatele!

Merili Metsvahi

Ood osalusvaatlusele

MALL HIEMÄE

Eesti Kirjandusmuuseum
mall.hiemaee@folklore.ee

Osalusvaatlust on folkloristide seas käsitletud pigem kui uurimistöö eelastet (vt Seljamaa 2017), mõiste kasutuselevõttki näitab vajadust osutada erialase tegevuse sihipärasusele. Frontaalse või sihtotstarbelise kogumistööga võrreldes on osalusvaatlus märksa staatilisem, passiivsem, ajamahukam ning mõjub praegusaja elutempo puhul luksusena. Õnneks polegi tegemist ainuvõimaliku ega igati kõige tulemuslikuma toimimisviisiga.

Avaramas tähenduses võetuna võib osalusvaatlejate hulka lugeda juba Hurda aegade kohalikke korrespondente-rahvaluulekogujaid. Rahvapärismuse talletamist alustatakse eelistavalt oma kogukonna teadmuse vahendamisega, olles pärimusprotsessis kestvalt osalenud, eelduseks üleskutse või veel parem, temaatiline küsitluskava. Oskar Loorits tunnustas nõ elupiltide maalimist, ajapikku on folkloristika suundunudki teksti kõrval konteksti ning esitustavade uurimisele.

Folkloristina olen viljelenud nii osalusvaatlust kui otsest küsitlust, alustades kohaliku rahvaluulekorrespondendina oma kogukonnas ja siirdudes eesmärgipärase uurimisülesande täitmisele. Kohaliku jutuvestmistraditsiooni vaatlusest kasvas välja igapäevaelu juhtumistele põhinevate juttude kujunemiskäigu selgitamine. Selgus, et Walter Andersoni sõnastatud stabiiliteediseadus kehtib vaid osaliselt, et narratiivi formeerimisel on tegemist baaskomponentide kolmainsusega: sõnastatud kogemus + folkloori vormivõtted + traditsioonilised süžeed (vrd Hiemäe 1978). Miks ja kuidas on kujunenud eritähenduslikud mõisted loomamuinasjutt, loomajutt, (looma) pajatus? Kas ja kuidas neil vahet teha muinasjuttude töögrupi ettevalmistatava väljaande ettevalmistamisel? Eeldan, et mitmetel puhkudel tuleb arvesse võtta uskumusliku aspekti dominantsust. Kogukonnapärimuses aitab seda välja selgitada osalusvaatlus.

Hiiemäe, Mall 1978. *Kodavere pajatused. Kujunemine ja koht rahvajututraditsioonis*. Eesti NSV Teaduste Akadeemia Fr. R. Kreutzwaldi nim. Kirjandusmuuseum. Tallinn: Eesti Raamat.

Seljamaa, Elo-Hanna 2017. Osalusvaatlus. – *Folkloristlikud välitööd*. Koost. Merili Metsvahi. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, lk 108–125.

Siberi välitööpäevikud arhiivis ja valikutest nende publitseerimisel

ANU KORB

Eesti Kirjandusmuuseum
anu.korb@folklore.ee

Folkloorikogujate esimesed välitöökirjeldused Eesti Rahvaluule Arhiivi (ERA) kogudes on kirja pandud vabatahtlike kogujate poolt ja pärinevad 19. sajandi viimasest veerandist. Alates Eesti Rahvaluule Arhiivi loomisest 1927. aastal on välitööpäeviku täitmise nõue kehtinud folkloorikogujatele, kes tegid/teevad seda tööd oma ametikohustustest lähtuvalt. Samas pole välitöömärkmteid peetud kogutud materjaliga võrdväärseiks ja alati pole raatsitud kogumismuljete kirjapanemisele aega kulutada.

Siberis asuvad eesti kogukonnad on olnud alates 1991. aastast üks ERA kogumis- ja uurimissuundi. Selle raames on ajavahemikul 1991–2013 toimunud 16 kogumismatka. Erinevatel Siberi välitöödel on kokku osalenud 18 inimest, osa neist (eeskätt filmijaist) pole olnud tööalaselt ERAGA seotud. Välitöömärkmteid on kirja pannud 5 arhiivi ja Siberi diasporaa uurimisega seotud inimest.

Kuna ERAs pole kogumispäevikute kirjutamiseks välja töötatud konkreetseid juhiseid ja neid pole andnud ka välitööde korraldajad, on retki puudutavad märkmteid isikuti ja aastati üsna erinevad. Ehkki päevikud toovad kollektiivse asemel enam esile isikliku kogemuse, ei esinda kogujad välitööl üksnes iseennast, vaid ka institutsiooni, mille raames kogumistöö toimub. Kogujate teadlikkus päevikute kui arhiivimaterjali kättesaadavusest arhiivikasutajaile mõjutab paratamatult kirjapanekuid. Algselt polnud Siberi välitööpäevikud mõeldud trükkis avaldamiseks. See seab omakorda piirid, mida talletatust avalikkusega jagada ja mida mitte.

Raamatu “Kohtumised Siberis. Eesti asundused VIII” koostamine on ühelt poolt ajendatud ERA 90. sünnipäevast, teisalt aga soovist jagada huvilistele teadmisi Siberi eesti kogukondadest ja nende elust pärast Eesti Vabariigi taastamist.

Ettekandes käsitlen Siberi välitööpäevikute põhjal valminud raamatu koostamisega seotud keerulisi valikuid.

Välitööd Venemaa keelesugulaste juures: muutuvad olud, püsivad väärtused?

MADIS ARUKASK

EVA SAAR

KÄBI SUVI

Tartu Ülikool

madis.arukask@ut.ee

eva.saar@ut.ee

kaebi.suvi@gmail.com

Eesti humanitaarteadlaste ja ühiskonna huvi oma idapoolsete keelesugulaste vastu on olnud varieeruv. Enam kui saja aasta eest sai keelesugulusest oluline tala eestlaste rahvuskultuurilises enesetunnetuses. Samas on eestlasi saatnud kultuuriliselt omandatud või õpitud võõristus kõige venemaise suhtes. Geopoliitilistel ja praktilistel põhjustel muutusid teaduskontaktid idapoolsete hõimlastega tihedamaks nõukogude perioodil, mil teoreetilistele konstruktsioonidele lisaks kujunes välja ka tihedam välitööne uurimistraditsioon – keeleteaduses, etnograafias, folkloristikas, füüsilises antropoloogias. Toonaste uurijate (P. Ariste, A. Peterson jmt) välitööpäevikud annavad tunnistust nii väärtustepõhistest hõõrdumistest kui ka vahetust suhtlemisest sündinud lähedusest, mis ületas kindlasti pelka erialateaduslikku huvi ja vastavaid ülesandepüstitusi. Välitööd polnud seega üksnes kitsapiirilise uurimistöö, vaid ka hõimutöö selle laiemas tähenduses. Keelesugulaste tundmine oli sisuliseks allikaks enese tundmaõppimisel – nii teaduslikus kui laiemas mõttes.

1990-ndatest on riigipiiri kehtimise ja poliitikate muutumisega välitööne uurimistegevus ida poole märgatavalt vähenenud. Uuest aastatuhandest on vähenenud hõimutöö tähtsus nii Eesti ühiskonnas kui humanitaarteadustes. Ühiskonnas on asemele tulnud EU-stumine, teaduses peamiselt muud, sageli distsipliinideülesed trendid, milles lähteainese päritolu ja iseloom on sageli teisejärgulised. Hõimurahvaste uurimise oluliseks pidamine on

vähenenud ka 20. sajandil eesti rahvusteadustele eeskujuks olnud Soomes – folkloristikas ilmselgelt võimsa Honko-Siikala põlvkonna lahkumisega, kelle jaoks soome-ugri rahvaste folkloor ja selle uurimine omas selgelt märgilist eritähendust.

Olles pidevalt jätkanud välitöid läänemeresoome rahvaste (vepslaste, lüüdide, isurite, vadjalaste) juures, on meil ikka tulnud oma tegevust ka väärtustepõhiselt (üle)mõtestada. Pikemaajaliste kontaktide puhul, kui uurija ja uuritava kogukonna suhe tiheneb, peaks teadlane endalt küsima hakkama oma osa kohta antud kontaktis, ning jõudma vahest mõistmiseni, et see on laiem ühe või teise uurimisprojekti teemast ja üksikutest teaduslikest probleemipüstitustest. Arendamata inimlikku suhtlust pole ilmselt võimalik töötada kusagil pikemaajaliselt. Ilmneb aga, et suur osa siduvatest väärtustest tuleb alati läbi rääkida ja selgeks teha just kahepoolses kommunikatsioonis ning neid ei saa tuletada pelgalt formaliseeritud õpikuteadmistest. Tehes välitöid Venemaal, oleme enda jaoks (intuitiivselt?) väärtustena esikohale seadnud soomeugriliku keelesuguluse ning välitööde pikaajalisema jätkusuutlikkuse. Viimane tähendab informantidega läbikäimises kahepoolset inimlikku suhtlemist selle kõikvõimalikes varjundites. Nimetatu on eelduseks edasiseks teaduslikuks kogumis- ja uurimistööks kitsamate uurimiseesmärkide saavutamisel. Valgustame ettekandes sellise suhtumise ja käitumise nüansse.

Terroristid või ususekt: Eesti Kunstiakadeemia ekspeditsioon 1949. aastal küüditatute jälgedes Siberisse

MARIKA ALVER
LIINA LEPIK

Eesti Kunstiakadeemia
marika.alver@artun.ee
ln.lepik@gmail.com

Eesti Kunstiakadeemia sellesuvine, arvult 40. ekspeditsioon toimus Krasnojarski krais ja Hakassias asuvatesse küladesse (Son'i külasse Širinski rajoonis ja Tšistoje Polje külasse Balahta rajoonis), kuhu eestlasi 1949. aastal küüditati. Uurimisreis toimus koostöös Okupatsioonide muuseumiga ning keskendus küüditatud lastele, nende mälestustele teekonnast ja lapsepõlvest nõukogude külakeskkonnas. Ekspeditsioonigrupiga sõitsid kaasa oma lapsepõlvemaad vaatama neli Siberi tüdrukut, praegu üle 70-aastased daamid.

Ettekandes analüüsime välitöödel tekkinud ambivalentseid olukordi, keskendudes eelarvamustele ja väärtushinnangutele:

- Σ Valikud materjali kogumisel. Uurimisreisil oli mitu huvipoolt: Eesti Kunstiakadeemia, Okupatsioonide muuseum, Balahta rajooni koduloomuuseum ja 1949. aastal lastena küüditatud reisile kaasa sõitnud Siberi tüdrukud. Näiteks meid vastu võtnud Balahta muuseum kaardistab ja uurib samuti rajoonis asunud küüditatute külade ajalugu, aga nende ajalookäsitus on meie omast sootuks erinev.
- Σ Poliitilised hoiakud. Tulenevalt Venemaa praegusest poliitilisest hoiakust ja uurimisreisi teemade ringist, milleks olid stalinlikud repressioonid, küüditamine, Balti riigid, nõukogude okupatsioon, olime

mõnikord kohalike jaoks ebamugavad külalised. Inimesed muutusid meiega kas ettevaatlikuks või provotseerivaks.

- Σ Eelarvamused. Ekspeditsioonigrupp (12-liikmeline naiskond vanuses 27–74) oli külakeskkonnas väga nähtav. Tõenäoliselt olid kunstitudengid kohalike jaoks ka liiga feministlike vaadetega, mistõttu levis Son'is kuulujutt, et külasse on saabunud terroristlik rühmitus või ususekt Eestist.

Välitööpraktika Mõnistesse ja Setumaale

Hugo Treffneri Gümnaasium

HANNA-MARIA METS

MARIJA TOOMJÕE

RAUNO JUNTSON

KARL-JOHANNES KÕIV

Juhendaja Kristiina Punga kristiina.punga@htg.tartu.ee

Hugo Treffneri Gümnaasiumi humanitaarsuuna õppekavasse kuulub kolmepäevane välitööde praktikum. 2017. aasta kevadel käidi välitöödel Mõnistes ja Setumaal. Välitööde ettevalmistamise juurde kuulus valitud piirkonna kohta talletatud materjaliga tutvumine Eesti Kirjandusmuuseumis. Eesti Rahva Muuseumis toimunud õppepäeval saadi lisamaterjali nende piirkondade korrespondentide arhiivist. Koostöös Tartu Ülikooliga tutvuti, kuidas välitöödel läbiviidud intervjuusid võimalikult täpselt üles kirjutada ning miks see hiljem materjalide kasutajatele vajalik on.

Mõnistes käinud õpilased viisid suunatud küsimustega intervjuud läbi viie kohaliku inimesega. Teadmisi piirkonna kohta saadi ka juhuslikest vestlustest.

Setumaale sõitnud õpilased seadsid eesmärgiks suhelda erinevas vanuses inimestega. Väraska Avatud Noortekeskuses kohtuti omaealistega, kelle suhtumine setu kultuuripärandisse aitas mõista ka küsitlejate endi perekonna, kooli ja kogukonna traditsioonide väärtust. Eakamatelt uuriti nõukogude perioodi eluolu kohta. Välitööde panus rahvapärимuse kogumisse jäi esialgsetest plaanidest kesisemaks. Sellegipoolest võib neid retki pidada kordaläinuteks.

Ettekandes kõneleme, miks meie arvates on välitööde praktikum vajalik osa gümnaasiumis humanitaarsuuna õppetöös. Õppisime väärtustama lugude kuulamise oskust. Mõistame, kui tähtis osa on intervjuude läbiviimisel eeltööl. Tahtsime Mõniste ja Setumaa näitel teada, missugune on suhtumine nõukogude perioodi, kuivõrd see erineb oma vanematelt kuulud meenutustest. Meid huvitas, missugused on piirkondlikud mõjud ajaloosündmuste mäletamises. Eakaaslastega vesteldes mõistsime, kui erinevad on linna ja maapiirkonna noorte väärtushinnangud.

Meemimered ja viraliväljad. Internetimeemid rahvaluulekoguja töölaual(e)

MARE KALDA

Eesti Kirjandusmuuseum
mare.kalda@folklore.ee

Inimkonna areng on jõudnud staadiumisse, mil arvestatav osa isikutevahelisest suhtlusest toimub sotsiaalmeedia kanalite vahendusel. Folkloristide ülesandeks on olla samuti seal, kus inimesed vahetavad mõtteid ja arvamusi ning kus sünnib ja levib rahvalik vastukaja igasugustele ilmaelu tahkudele. Populaarsetes keskkondades Facebook, Twitter, Instagram, Google+, Foursquare, Youtube, Pinterest jne liiguvad igapäevased infovood, mida internetikasutajad tarbivad. Kuna tehnilised võimalused ja oskused on olemas, saavad inimesed suures osas kujundada personaalse meedia – missugused uudised missugustest keskkondadest ja serveritest nendeni jõuavad ning missuguste sõprade, tuttavate või muude kaaskodanike poolt tehtud võrgupostitused neile nähtavaks saavad. Ülemaailmse virtuaalvõrgustiku paikades leidub põhimõtteliselt ammendamatuid võimalusi meelelahutuseks, informatsiooni leidmiseks, sõprade ja oponentide hankimiseks. Siin väljendub mõndagi uut ja avastuslikku. Voogava ja pulbitseva ainestiku hulgas aktualiseerub tohututes kogustes kultuurilisi üksusi või loomisaadusi, mis on klassifitseeritavad rahvaluuleks. Uue pulbitseva žanrina on esile kerkinud internetimeemid – Limor Shifmani (2013: 4, 41) definitsiooni kohaselt interneti kaudu paljude kasutajate poolt levitatavad, imiteeritavad ja muudetavad digitaalsed sõnumid, mida ühendab sisu, vormi ja/või hoiaku sarnasus ning mille loomisel ollakse teadlikud teiste analoogiliste kujutiste olemasolust.

Ettekandes tulevad esitamisele mitmed küsimused. Kas püüda uue žanri konventsioonides väljenduvat sisu meemimerest võimalikult suurel hulgal välja õngitseda? Kas noppida viraliväljalt kogu suur saak või piirduda väiksemate ainelõikudega? Kas jälgida päevakajalisi meemipuhanguid ühiskondlikult kõnetava sündmuse järel või siis materjali, mis ilmub teatud aja jooksul konkreetse kasutaja personaalses andmevoos? Kas väärtused on internetimeemidena levivas materjalis vaikumisi kaasas või ilmuvad need alles retseptsioonis ja tõlgenduses?

Shifman, Limor 2013. *Memes in Digital Culture*. The MIT Press Essential Knowledge Series. Cambridge: MIT Press.

Etic and Emic Approach to Values in Humour Research Fieldwork

ANASTASIYA FIADOTAVA

University of Tartu
zhvaleuskaya@gmail.com

This paper explores the ways how researchers could approach the correlation between humour and values while doing fieldwork. From the etic perspective, folk humour has ambiguous relations towards values. On the one hand, it may be used to reinforce values by ridiculing something that is incongruous with the worldview of those who perform it. However, humour can also challenge values in a way that would be inappropriate in *bona fide* communication. A humour researcher is thus cautious in making parallels between the reality of humorous texts and the world they belong to.

The emic understanding of humour might be somewhat different. Many of my interviewees did not draw a clear boundary between humour and aggression or irritation in their daily communication. Telling jokes may have serious consequences; sharing jokes and other items of humorous folklore with a researcher might sometimes seem unpleasant and even risky.

There are certain topics and forms of humour that are obviously more closely associated with values than others. Political and ethnic jokes clearly fall into this category. However, even more “innocent” topics may cause a strong negative reaction and are therefore often avoided.

In my own interviews on family humour I was trying to balance between covering as many spheres of family life as possible and not touching upon “taboo” topics. The latter often tended to be related to death and illnesses; some interviewees also included physical appearance in this list. The ways humour is perceived also differs in accordance with the interviewees’ attitude towards the target of their jokes. Although the link between humour and values is rarely mentioned explicitly, it is something a researcher always faces and takes into account while doing the fieldwork.

Researching Calendar Holidays in Modern Belarus: Traditional Festivals, Performative Practices and Intangible Cultural Heritage

ALENA LESHKEVICH

The National Academy of Sciences of Belarus
sionniaviecier@gmail.com

The majority of Belarusian traditional holidays of today are not celebrated spontaneously, but have a character of public events organized by cultural workers. Those celebrations may be connected with old local calendar festivals, carried out according to a scenario taken from some other place or according to the “generalized Belarusian” variant. Therefore often neither a researcher can find old people who are able to tell about the celebration in earlier times, nor the cultural workers can say whether the holiday was spontaneously celebrated in this area.

Rural calendar festivals with local roots are often registered in the Belarusian National Inventory of Intangible Cultural Heritage (ICH) compiled according to the UNESCO 2003 Convention. As a rule, after the registration in the Inventory the number of guests and journalists visiting the festival has increased. The local people tend to make the celebration even more “beautiful” and entertaining. In such a situation it could be hard for a researcher to find out what kind of elements in these festivals are connected to the old local celebrations and which are new. In my presentation I will bring some examples of such cases of attempts to preserve or reconstruct old calendar traditions that I have encountered during my fieldwork.